

Dokument č. CH/5

1991, 3. října – Praha. Protokol o výslechu svědka mjr. JUDr. Antonína Hrbotického, bývalého náčelníka operačního oddělení Pohotovostního pluku Veřejné bezpečnosti ČSR

[...]¹

V dané věci jsem již byl vyslechnut na Vojenské prokuratuře² a na tento svůj protokol se v plné míře odvolávám. Dále bych k věci uvedl, že na Pohotovostní pluk [VB ČSR] jsem byl zařazen v roce 1978, od roku 1981 ve funkci náčelníka operačního oddělení.³ Do náplně tohoto operačního oddělení spadala vedle analytiky, vyhledávací a vyšetřovací činnosti, [či] plánování také činnost stálých služeb, tj. dozorčího důstojníka pluku. Tento dozorčí důstojník pluku vykonával službu společně s dvěma pomocníky, z nichž jeden mu dělal zástupce, v rozsahu jeho práv a povinností a druhý dělal jakéhosi závodčího, tj. měl na starosti strážní službu. Místnost dozorčího důstojníka byla vybavena i určitými technickými prostředky, mezi které patřila radiostanice, dále výstup z ústředny v mimopracovní době a pak telefonní spojení jak pro místní hovory, tak i pro jiné účastníky a to jak z civilní sítě, tak ze sítě MV. Do posledního spadaly i rychlospoje na operační střediska Praha – město, FMV a MV[ŽP] Č[S]R.

Dále zde bylo záznamové zařízení, kdy to byl původně čtyřstopý magnetofon, na který se nahrávaly jak telefonické rozhovory, tak i radioprovoz, v případě vyslání nějaké jednotky mimo objekt. Upřesňuji, záznamové zařízení mělo být v provozu nepřetržitě. Na podzim roku 1989 byl zaváděn nový systém spojení a z tohoto důvodu bylo středisko vybaveno novou radiostanicí, se samostatným záznamovým zařízením. Staré záznamové zařízení sloužilo pak pouze pro telefonické rozhovory. Pokud jsem byl dotázán na existenci operačního střediska nebo operačního štábu, uvedl bych, že technicky vybavené operační středisko na PP VB existovalo zhruba do roku 1987, kdy bylo včetně techniky zrušeno. Pokud se jedná o operační štáb, jednalo se o důstojníky stálého stavu PP VB, kteří byli zpravidla určováni na týden v rámci dosažitelnosti. Ještě pokud se týká záznamového zařízení, dozorčí důstojník v rámci předávané služby do záznamu o předání uváděl číslo pásky, včetně metráže, která byla za dobu služby použita. Upřesňuji, tato evidence se vedla ve zvláštním sešitě k tomu určeném.

K vlastnímu 17. 11. 1989 bych uvedl, že já jsem se s celou záležitostí setkal poprvé dne 16. 11., kdy jsem se v odpoledních hodinách zúčastnil společně se dvěma veliteli praporu, domnívám se, že to byli Valčík a Polák⁴, porady, která se uskutečnila v terénu, v místě, kde se

¹ JUDr. Antonín Hrbotický (nar. 16. 4. 1948) byl ke dni výslechu o tématu „události 17. 11. 1989“ soukromníkem.

² Srov. VÚA – SA AČR Olomouc, f. VVS Tábor, sp. zn. T 10/91, sv. I a XIII. Protokoly o výslechu svědka mjr. Antonína Hrbotického z 29. 1. 1990 a 23. 7. 1991.

³ Dne 1. 10. 1969 byl přijat a ustanoven do funkce hlídkový příslušník OO-VB Liberec, 16. 10. 1969–11. 9. 1970 povolán do nástupní školy VB pro příslušníky s maturitou v SOŠ Ostrov nad Ohří, 1. 9. 1970 velitel čtyři zásahové roty PÚ VB ČSR, 1. 11. 1971 velitel 2. čtyři 4. zásahové roty 2. praporu PP VB ČSR, 1. 3. 1973 velitel 1. čtyři 4. roty 2. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1974–31. 7. 1978 povolán ke studiu fakulty VB VŠ SNB, 1. 8. 1978 náčelník plánovacího oddělení PP VB ČSR, 1. 5. 1981 náčelník operačního oddělení PP VB ČSR, 1. 6. 1988–30. 6. 1988 kurz pro řídicí pracovníky středních škol v Moskvě, 1. 3. 1990 zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené v kádrové a materiální péči Odborné nástupní školy VB pro ČR, 29. 6. 1990 uvolněn ze služebního poměru příslušníka SNB.

⁴ Mjr. Otta Polák (nar. 27. 8. 1952) byl 1. 3. 1973 přijat do služeb SNB a ustanoven do funkce frekventanta 1. čtyři 4. roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1974 zástupce velitele 1. čtyři 4. zásahové roty I. praporu PÚ VB MV ČSR, 1. 9. 1974–26. 7. 1975 odvelen do roční důstojnické školy při vojskách CO Varnsdorf, 1. 9. 1975 velitel 1. čtyři 3. speciální roty 1. praporu, 30. 9. 1975–29. 2. 1976 dočasně přeložen k VÚ CO 2344 Místek, 1. 5. 1976 velitel 1. čtyři 3. zásahové roty 1. praporu, 1. 9. 1976 velitel 1. zásahové roty 1. praporu, 1. 9. 1978–31. 7. 1982 povolán k dennímu studiu fakulty VB VŠ SNB, 1. 8. 1982 zástupce velitele 3. praporu PP VB ČSR, 17. 10. 1983–17. 8. 1984 stáž na MS VB Praha, 1. 10. 1987 velitel 1. praporu PP VB ČSR, 1. 3. 1990 zařazen do zálohy pro dočasně nezařazené příslušníky v personální a materiální péči Odborné nástupnické školy VB pro ČR, 31. 12. 1993 skončen služební poměr příslušníka PČR.

říká Nad schodami [Nad schody], na Praze 2, kde byli zástupci Městské správy mjr. Knížka a mjr. Houbal a ještě nějací zástupci z OS SNB Praha 2. Byla to jakási rekognoskace terénu, o této poradě jsem já zpracoval záznam pro velitele pluku, který je založen v materiálech Vojenské prokuratury. Ve stručnosti mohu shrnout, že zde se hovořilo o povolené manifestaci, jakož i o tom, že je možné, že po skončení manifestace budou mít účastníci snahu jít do Opletalovy ulice, v čemž jim mělo být zabráněno a to zejména v průchodu vnitřní Prahou. Jednotky PP VB měly tvořit zálohu pro potřebu Městské správy.

Dne 17. 11. 1989 jsem ráno předal záznam o uvedené poradě pplk. Zdráhalovi, který mi sdělil, že jede na Městskou správu na poradu. Po obědě téhož dne se konala na pluku porada, ze které jsem rovněž pořizoval zápis a i ten je k dispozici na Vojenské prokuratuře. Na těchto poradách bych shrnul pokyny asi tak, že jsme měli tvořit zálohu, měli jsme mít plně vybavení pořádkové jednotky s tím, že slzotvorné prostředky mohou být použity výhradně na pokyn řídicího štábu města. Dále bylo řečeno, že velitel pluku, společně s mjr. Soukupem budou přímo v řídicím štábu a budou v přímém spojení s jednotlivými veliteli praporu.

Já jsem pro den 17. 11. 1989 žádné speciální úkoly nedostal, pouze vím, že dozorčí důstojník Lácha, kolem 15–16 hod. hlásil poruchu na záznamovém zařízení radioprovozu a já jsem povolával spojového technika k provedení opravy. Ten přijel a prohlásil, že záznamové zařízení nemáme převzato, že je ve zkušebním provozu a proto, že jej nemůže opravovat. Proto vím, že záznamové zařízení toho dne skutečně nefungovalo. Konkrétně si vzpomínám, že onen spojový technik se jmenoval Pavelka.⁵ Já jsem pak odešel z Pohotovostního pluku kolem 18.00 hod.

Následujícího dne tj. 18. 11. 1989 mě telefonicky volal dozorčí pluku s tím, že mám vyrozumět asi pět pracovníků stálého stavu, aby se dostavili na pracoviště. Pak mne volal ještě jednou téhož dne a sdělil mi, že bude proveden svoz všech příslušníků a to v neděli ráno. V neděli tj. 19. 11. 1989 jsem se dostavil na pracoviště, proběhla krátká porada vedení, kde byly přiděleny úkoly jednotlivým funkcionářům a pak jsme se rozešli. Já sám konkrétně jsem byl vyslán na Staroměstské náměstí a to do řídicího štábu.

K dotazu, zda v neděli dne 19. 11. 1989 bylo prováděno nějaké vyhodnocení nasazení našich jednotek dne 17. 11. 1989[,] uvádím, že ne, toto bylo až někdy v následujících dnech, tzn. v týdnu od 20. 11. 1989. Nemohu říct přesně, kterého dne jsem dostal pokyn, abych shromáždil podklady k 17. 11. 1989. Tyto podklady šly v několika etapách. Nejprve to byla vyhodnocení od velitelů praporů, kdy nejdůležitější bylo vyhodnocení velitele 3. praporu Valčíka, který jej měl podrobné, včetně časových údajů. Ostatní prapory přímo nasazený nebyly a tedy ani vyhodnocení jejich činnosti nebylo podstatné, s výjimkou skupiny příslušníků 2. praporu, kteří byli vysláni jako posily pro uzávěry ulic Voršilská, Mikulandská. Pamatuji se, že v další fázi se shromažďovaly podklady o útocích na příslušníky v rámci prováděného zákroku, dále se zpracovávaly numerické údaje o počtu nasazených příslušníků v jednotlivých místech, včetně grafických plánů, v další fázi to byly jmenovité údaje všech příslušníků a nakonec každý psal osobně záznam o své účasti.

Pokud jsem dotazován, zda jsem měl k dispozici i nějaký podkladový materiál z MS VB uvádím, že jsem se telefonicky spojil s náčelníkem operačního střediska MS VB, pamatuji se, že se jmenoval Sádlo Dalibor⁶, od kterého jsem žádal magnetofonový záznam, ze kterého by byly patrné jak časové údaje, tak časové pokyny. Ten mi sdělil, že takový záznam neexistuje. Jiný podkladový materiál v prvopočátcích jsem nevyžadoval a také jsem k dispozici neměl. Teprve mnohem později, když se předkládala jakási zpráva pro parlament⁷,

⁵ Pprap. Jaromír Pavelka (nar. 9. 5. 1959) byl 1. 9. 1980 přijat do služebního poměru příslušníka SNB jako frekventant PP VB ČSR, 1. 3. 1982 zařazen do stálého stavu a ustanoven do funkce technik 3. stupně spojovacího oddělení PP VB ČSR.

⁶ K jeho výslechu srov. dokument č. I/9.

⁷ Srov. http://www.psp.cz/eknih/1986fs/tisky/t0211_00.htm

tak pro zpracování této zprávy bylo k dispozici písemné vyhodnocení z MS VB. To ale bylo až v březnu 1990.

Dále jsem byl dotázán, zda-li jsem měl jako podklad písemný záznam radioprovozu, ze dne 17. 11. 1989 a pokud ano, zda a jakým způsobem byl využit. K tomuto uvádím, že já si nepamatuji, že já bych takovýto podkladový materiál měl k dispozici. Po té, kdy mně bylo předestřeno, že svědci Lácha a Kvasnička uvádějí, že takovýto záznam zpracován byl, uvádím, že existence tohoto záznamu by musela být podchycena v materiálu, který se zpracovával písemně, zpracovával jej dozorčí důstojník při ukončení služby a nazývalo se to denní hlášení o průběhu denních událostí. Tam by takovýto materiál měl být uveden jako příloha a za dobu kdy jsem sloužil na PP VB, se tyto písemnosti archivovaly nejméně po dobu dvou let[,] a tedy by tam měl být, včetně příloh k dispozici. Tyto materiály byly skladovány konkrétně přímo na operačním oddělení u sekretářky.

Pokud jsem dále byl dotázán na další sešit, který byl veden u dozorčího důstojníka a do kterého se zaznamenávaly telefonické pokyny, vzkazy atd. uvádím, takovýto sešit existoval, i ten byl evidován jako pomůcka a po jeho popsání se rovněž archivoval na operačním oddělení. I sešit z inkriminované doby by měl být do současné doby k dispozici.

Pokud mi bylo předestřeno, že svědek Lácha uvádí⁸, že onu knihu na záznamy měl původně schovanou a až dodatečně ji odevzdal mně, uvádím, že si již pro časový odstup nepamatuji, zda byla hlášena nějaká ztráta této knihy a tato později nalezena.

Závěrem bych uvedl, že pokud se týká podkladových materiálů k 17. 11., jejichž zpracování jsem zabezpečoval, nesetkal jsem se s tím, že by na mne někdo vyvíjel snahu, aby byly některé údaje zkresleny, případně zamlčeny.

Pokud jsem byl dotázán k tomu, jak byla vedena evidence služeb dozorčího důstojníka a jeho pomocníků uvádím, že byly vedeny v knize, kde byli uvedeni skutečně sloužící, jinak se jednalo o služby plánované vyhlášené v rozkaze velitele vždy na měsíc kupředu. Pochopitelně, že docházelo ke změnám a tyto změny, v případě dozorčího důstojníka byly hlášeny mně, v případě pomocníků mjr. Hejhalovi⁹, který vedl mnou zmíněnou knihu, jakož i další dokumentaci služeb. Ještě na úplný závěr bych uvedl, že pro službu dozorčího důstojníka byli určeni čtyři příslušníci, zařazení na funkci operační důstojník operačního oddělení, kteří se pravidelně střídali v pořadí Plecítý¹⁰, Lácha, Krejčí¹¹ a Albrecht.¹²

⁸ Srov. dokument č. CH/2.

⁹ Mjr. Miroslav Hejhal (nar. 30. 3. 1950) byl 1. 3. 1973 přijat do služeb SNB jako frekventant 1. čety 1. zásahové roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1974–26. 7. 1975 odvelen do roční důstojnické školy při vojskách CO Varnsdorf, 1. 9. 1975 velitel 3. čety 3. roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 5. 1976 velitel 3. čety 1. zásahové roty 3. praporu, 1. 9. 1977 velitel 1. zásahové roty 3. praporu, 1. 10. 1978 operační důstojník 3. praporu, 1. 7. 1979 zástupce velitele 3. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1979–31. 7. 1983 denní studium fakulty VB VŠ SNB, 1. 8. 1983 operační důstojník specialista operačního oddělení PP VB ČSR, 1. 2. 1984 vedoucí starší referent specialista operačního oddělení PP VB ČSR, 1. 9. 1988 pověřen zastupováním ve funkci zástupce velitele 1. praporu PP VB ČSR, 1. 2. 1990 zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené příslušníky v personální a materiální péči Odborné nástupní školy VB pro ČR.

¹⁰ Kpt. Petr Plecítý (nar. 30. 7. 1946) byl 1. 10. 1968 přijat k SNB jako hlídkový příslušník obvodního oddělení VB Svitavy, 15. 10. 1968 nástupní škola VB v OŠ MV v Bradle, 4. 5. 1969–13. 5. 1969 přemístěn do školy VB SOŠ FED Praha, 1. 7. 1969 výkonný příslušník OO-VB Svitavy, 1. 6. 1970 výkonný příslušník OO-VB Dolní Újezd, 1. 3. 1971 přeložen trvale k OÚ VB ČSR jako řidič obrněného transportéru, 1. 11. 1971 řidič OT 1. čety 2. zásahové roty 1. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1972 řidič OT 3. čety 2. roty 1. praporu, 1. 6. 1974 řidič-mechanik dopravní čety PP VB ČSR, 1. 9. 1974 velitel 3. čety 2. roty OT 1. praporu, 1. 9. 1976 velitel 3. zásahové roty 1. praporu, 1. 9. 1978 velitel 1. roty 4. praporu PP VB ČSR, 1. 7. 1979 odvolán z funkce, 1. 11. 1979 operační důstojník operačního oddělení PP VB CSR, 1. 9. 1980–30. 6. 1985 studium pětiletého důstojnického cyklu pro maturanty, 1. 3. 1990 zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené příslušníky v personální a materiální péči Odborné nástupní školy VB pro ČR.

¹¹ Mjr. Vladimír Krejčí (nar. 26. 2. 1945) byl 1. 3. 1972 přijat do služebního poměru příslušníka SNB jako hlídkový příslušník 3. skupiny OO-VB Benešov, 16. 8. 1972–9. 1. 1973 nástupní škola VB pro příslušníky se středoškolským vzděláním v OŠ Vsetín, 15. 2. 1971 odborný učitel IV. stupně školního oddělení PP VB ČSR,

V případě, že některý z nich z jakýchkoliv důvodů byl mimo službu, byl určen okruh důstojníků pro stanovení náhrady a to jsem já organizoval.

Více nemám, co bych k věci uvedl. Na to byl protokol ukončen. Svědek prohlašuje, že si celý protokol o své výpovědi přečetl, tento souhlasí s jeho výpovědí, opravy, změny ani doplnění nežádá. Na to byl protokol jako správný v 15.45 hod. podepsán.

[...] ¹³

ŽÁČEK, Pavel: Vypovídat pravdu a nic nezamlčet. Protokoly parlamentní vyšetřovací komise pro objasnění událostí 17. listopadu 1989. CEVRO – Liberálně konzervativní akademie, Praha 2014, s. 803–807.

19. 2. 1973 zahájen krátkodobý kurs doplňkového pedagogického studia pro učitele odborných škol MV v Praze, 1. 12. 1973 odborný učitel bojové přípravy IV. stupně školského oddělení PP VB ČSR, 1. 5. 1976 odborný učitel 3. stupně (od 1. 7. 1979 2. stupně) katedry bojové a tělesné přípravy ŠO PP VB ČSR, 1. 8. 1980 operační důstojník operačního oddělení PP VB ČSR, 1. 9. 1980–30. 6. 1985 povolán ke studiu pětiletého důstojnického cyklu pro maturanty, 1. 3. 1990 zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené příslušníky v personální a materiální péči Odborné nástupní školy VB pro ČR.

¹² Kpt. Rudolf Albrecht (nar. 4. 5. 1954) byl 1. 3. 1974 přijat do služeb SNB a ustanoven do funkce frekventanta 1. čety 1. roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1975 zástupce velitele 2. čety 1. roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1975–31. 7. 1976 odvelen do roční důstojnické školy při vojskách CO Varnsdorf, 1. 5. 1976 zástupce velitele 2. čety 1. zásahové roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 7. 1976 velitel 1. čety 1. roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1976 velitel 3. čety 3. zásahové roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 10. 1977 velitel 2. čety 3. roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 3. 1979 velitel 1. čety 2. roty 3. praporu PP VB ČSR, 1. 9. 1980 operační důstojník operačního oddělení PP VB ČSR, 7. 1. 1986–31. 5. 1986 stáž na OS SNB Praha 9, 1. 9. 1986 dálkové studium fakulty vyšetřování VŠ SNB Bratislava, 1. 9. 1987 povolen přestup na fakultu VB VŠ SNB, 1. 3. 1990 zařazen do zálohy pro přechodně nezařazené příslušníky v personální a materiální péči Odborné nástupní školy VB pro ČR, 31. 11. 1993 ukončen služební poměr příslušníka PČR.

¹³ Vlastnoruční podpisy svědka Antonína Hrbotického, vyslychajících JUDr. Vladimíra Hermanna, Jaroslava Světničky a zapisovatelky Mileny Bílkové.